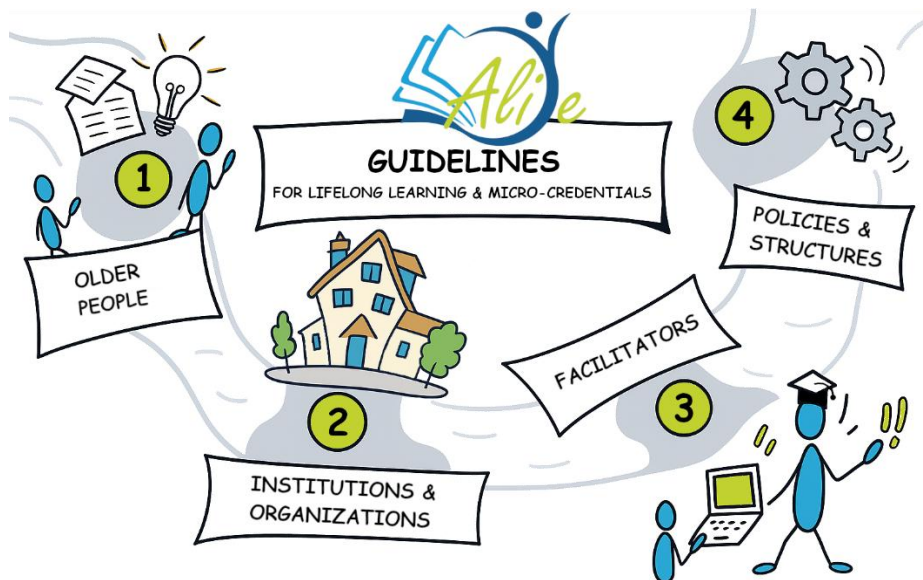

Age-inclusive lifelong learning:

A handbook for planning and implementing
micro-learning for people aged 55

Tämä ikäystävällisen elinikäisen oppimisen käsikirja on tehty osana eurooppalaista AliVE (Age-inclusive Lifelong Learning: Microcredentials and Guidelines) -Erasmus+ -yhteishanketta (2023-2026). Hankkeessa ovat olleet mukana neljä eurooppalaista korkeakoulua, Kärntenin ammattikorkeakoulu Itävaltasta, Corkin yliopisto Irlannista, Kaarlen yliopisto Tsekistä ja Karelia-ammattikorkeakoulu Suomesta. Käsillä olevat tulokset perustuvat osallistavaan toimintatutkimukselliseen prosessiin neljässä eri maassa, sen prosessin pohjalta yhteisesti luotuun synteisiin. Huomio on erityisesti ikääntyvien, 55+-vuotiaiden oppijoiden kokemuksissa neljässä eri maassa.

Tätä käsikirjaa ohjaavana argumenttimme on, että elinikäistä oppimista tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti, yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskuntien hyvinvointia tukevana ilmiönä. Ikääntyvien oppijoiden kohdalla työmarkkinaorientoituneet ratkaisut ja jatkuvan oppimisen tarjonta eivät huomioi riittävästi eri-ikäisten osaamista, potentiaalia, toiveita ja tavoitteita. Toivomme, että tämä käsikirja antaa lukijoille ideoita, oivalluksia ja konkreettisia keinoja ikääntyvien elinikäisen oppimisen kokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen, sekä toimii innoittajana niin ikääntyville oppijoille, kouluttajille, eri sidosryhmien edustajille kuin päättäjille.

Käsikirjan lisäksi hankkeen aikana on tehty erilaisia kansallisia raportteja (esim. Myller 2024) ja yhteisiä asiantuntijatekstejä (esim. Makkonen ym. 2024). Lisäksi on kirjoitettu kaksi vertaisarvioitua artikkelia (Makkonen 2026; Myller ym. 2026, julkaisemattomat), joissa kuvataan laajemmin ikääntyvien elinikäistä oppimista ilmiönä ja yhteiskunnallisena kysymyksenä.

“Oppiminen tulee ikääntyneille merkitykselliseksi silloin, kun sillä on heille henkilökohtaista merkitystä, se on osallistavaa, yhteisölähtöistä ja helposti saavutettavaa.”

Oppiminen voimaannuttaa ikääntyneitä silloin, kun se rakentaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta, tarjoaa tärkeitä taitoja, tukee aktiivista osallistumista, hyödyntää vaikuttavia menetelmiä, vahvistaa yhteisöllisiä suhteita sekä on helposti saavutettavaa ja ymmärrettävää.

Edistä sosiaalisia ja emotionaalisia oppimisympäristöjä

“Oppimisympäristöjen tulisi edistää yhteisöllisyyttä ja emotionaalista yhteyttä.”

Ikääntyneet oppijat nauttivat yleensä siitä, että he voivat tuoda esiin omaa tietoaan ja kokemuksiaan. Koulutukseen tulisi sisällyttää epämuodollisia tiloja (esim. kahvitaukoja) sekä mahdollisuuksia jakaa henkilökohtaisia tarinoita. Tämä lisää motivaatiota, sitoutumista ja oppimisen koettua arvoa.

Varmista oppimismahdollisuuksien merkityksellisyys

“Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien tulee olla merkityksellisiä ikääntyville oppijoille.”

Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien tulee vastata ikääntyvien oppijoiden henkilökohtaisia tavoitteita ja arjen todellisuutta. Ohjelmien tulisi tukea yksilöllisiä tarpeita tarjoamalla käytännöllistä, relevanttia ja välittömästi sovellettavaa sisältöä. Merkityksellinen oppiminen lisää sitoutumista, itsetuottamusta ja tarkoituksellisuuden tunnetta sekä varmistaa, että osallistujat kokevat koulutuksen konkreettisenä välineenä arjen ja tulevaisuuden tavoitteiden tukemisessa.

Huomioi oppimisessa mahdollinen työelämäyhteys ja kytkös yhteiskuntaan

**“Sisällön tulisi olla sovellettavissa
ikäntyvien oppijoiden
työelämään.”**

Vaikka ikääntyviä motivoivat elinikäiseen oppimiseen usein uteliaisuus, henkilökohtainen kasvu ja sosiaalinen vuorovaikutus, osa heistä motivoituu myös työelämässä pysymisestä tai sinne palaamisesta. Heille koulutuksella voi olla myös taloudellinen ulottuvuus, sillä se tukee pidempään työelämässä aktiivisena pysymistä tai uusien roolien löytämistä esimerkiksi vapaaehtoistoiminnassa tai yhteisöllisissä hankkeissa. Yhteiskunnallinen osallisuus on yksi keskeinen lähtökohta myös ikääntyneen oppimiselle.

Huomioi sosiaaliset verkostot ja vertaiset oppimisessa

**“Huomioi sosiaaliset verkostot ja
vertaiset oppimisessa.”**

Sosiaaliset verkostot ja vertaissuhteet ovat tärkeitä tekijöitä vaikuttavan elinikäisen oppimisen taustalla. Oppijoiden välisen vuorovaikutuksen ja kokemusten jakamisen edistäminen vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, lisää motivaatiota ja syventää yhteistä ymmärrystä. Vertaistuki luo mahdollisuuksia yhteiseen ongelmanratkaisuun ja keskinäiseen kannustamiseen, mikä on erityisen arvokasta ikääntyville, jotka toimivat uusissa oppimisympäristöissä. Sosiaalisten elementtien integroiminen oppimisen suunnitteluun muuttaa koulutuksen yhteisölliseksi kokemukseksi yksilöllisen suorituksen sijaan.

Tee tieto saavutettavaksi ja näkyväksi ikääntyvien oppijoiden kohderyhmälle

**“Saavutettavuus ja näkyvyys ovat
olennaisia ikääntyvien oppijoiden
sitouttamisessa.”**

Selkeä, saavutettava ja oikein sijoitettu tieto on keskeistä ikääntyvien oppijoiden tavoittamisessa. Monet yli 55-vuotiaat eivät välttämättä aktiivisesti etsi oppimismahdollisuuksia, joten oppilaitosten ja organisaatioiden on tärkeää tehdä opintotarjonta näkyväksi useiden kanavien kautta, sekä verkossa että kasvokkain. Saavutettavuus ei rajoitu fyysiseen saatavuuteen, vaan opintotarjonnan tulee olla selkokielistä ja houkuttelevaa. Saavutettavuutta ja näkyvyyttä vahvistamalla organisaatiot madaltavat osallistumisen esteitä ja luovat mahdollisuuksia elinikäiselle oppimiselle.

Tarkistuslista

Luo oppimisympäristöjä, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja emotionaalista yhteyttä

- Soveltuvatko tilat eri-ikäisille toimijoille ja huomioidaanko niissä erilaiset toimintarajoitteet?
- Kannustavatko ne vuorovaikutukseen ja yhteenkuuluvuuden tunteeseen?

Varmista, että sisältö on suoraan sovellettavissa arkeen

- Onko oppiminen käytännöllistä ja osallistujien arkea koskettavaa?
- Käsitteleekö se todellisia elämän haasteita ja kiinnostuksen kohteita?

Ymmärrä oppijoiden motivaatiot

- Ovatko ohjelmat suunniteltu vastaamaan uteliaisuuteen, henkilökohtaiseen kasvuun ja sosiaaliseen osallistumiseen?
- Huomioidaanko myös motiivit, jotka liittyvät työelämässä pysymiseen tai sinne palaamiseen?

Tarkistuslista

Käytä vaikuttavia oppimismenetelmiä

- Ovatko opetuksen strategiat sekä pedagogiset että didaktiset lähestymistavat mukautettu ikääntyvien oppijoiden tarpeisiin?
- Sisältyykö niihin vuorovaikutteisia, käytännönläheisiä ja kokemuksellisia menetelmiä?

Hyödynnä sosiaalisia verkostoja ja vertaistoimintaa

- Tarjotaanko mahdollisuuksia kokemusten jakamiseen ja yhteistoiminnalliseen oppimiseen?
- Kannustetaanko vertaistukeen?

Tee tieto näkyväksi ja saavutettavaksi

- Onko tieto helposti löydettävissä ja ymmärrettävissä?
- Käytetäänkö oppimisen tukena useita aistikanavia (visuaalinen, auditiivinen, kokemuksellinen)?

“Oppilaitokset luovat yli 55-vuotiaille pääsyn oppimiseen edistämällä luottamuksellista yhteistyötä, aktiivista tavoittamista ja osallistumista tukevia rakenteita.”

Elinikäinen oppiminen vahvistuu, kun korkeakoulut ovat aktiivisesti yhteydessä ihmisiin, rakentavat luottamusta ja luovat saavutettavia oppimisympäristöjä. Tekemällä tiivistä yhteistyötä yhteisökumppaneiden kanssa, tavoittamalla oppijoiden olinpaikat ja mahdollistamalla ikärajattomat työpaikkarakenteet, organisaatiot voivat voimaannuttaa yli 55-vuotiaita jatkamaan kasvuaan, oppimistaan ja tulevaisuutensa muovaamista.

Tee ja edistä yhteistyötä eri korkeakoulujen ja organisaatioiden kanssa

“Yhteistyö kansalaisopistojen ja kansalaisjärjestöjen kanssa kasvattaa tavoittavuutta.”

Ikääntyneille suunnatut koulutuksen tarjoajat, kuten kansalaisopistot, ovat luotettavia ja saavutettavia oppilaitoksia ikääntyneille oppijoille.

Toteuta ennakoivia elinikäistä oppimista vahvistavia toimenpiteitä

“Oppilaitosten tulisi mennä aktiivisesti sinne, missä ihmiset ovat.”

Koulutusmahdollisuuksien esittäminen suoraan eläkeläisjärjestöille, kerhoille, yhdistyksille tai yhteisöryhmille mahdollistaa sen, että oppilaitokset voivat tavoittaa useita erilaisia kohderyhmiä. Tämä lähestymistapa tukee inklusiivista oppimista ja yhteisöön integroitumista.

Luo työpaikalle rakenteita, jotka mahdollistavat ikäystävällisen elinikäisen oppimisen

“Työnantajien tulisi käyttää heille tarjolla olevia keinoja tukeakseen 55+ -ikäisiä oppijoita.”

Työnantajilla on merkittävä rooli elinikäisen oppimisen edistämisessä ikääntyneiden työntekijöiden keskuudessa. Tarjoamalla joustavia koulutusohjelmia, taloudellista tukea ja hyödyntämällä ajankohtaista oppimisteknologiaa, organisaatiot voivat auttaa 55 vuotta täyttäneitä sitoutumaan työelämään, näin halutessaan. Tällaiset aloitteet eivät ainoastaan vahvista yksilön henkilökohtaista kehittymistä, vaan myös organisaation resilienssiä ja innovatiivisuutta. Ikääntyvien oppijoiden tukeminen on investointi kokemukseen, monimuotoisuuteen ja kestäväan kasvuun.

Tarkistuslista

Tee yhteistyötä kansalaisopistojen ja kansalaisjärjestöjen kanssa

- Onko yhteistyöllä tarkoitus laajentaa elinikäisen oppimisen tarjontaa ja mahdollisuuksia?
- Kuvaavatko kumppanuudet sitoutumista yhteiseen toimintaan?

Tuo oppimismahdollisuuksia sinne, missä ihmiset ovat

- Tarjotaanko koulutuksia tutuissa, esteettömissä paikoissa (esim. yhteisökeskuksissa, työpaikoilla)?
- Tarjotaanko oppimismahdollisuuksia siellä missä ikääntyneet ovat, sen sijaan, että oppijoiden odotettaisiin tulevan oppilaitoksiin?

Sitouta työnantajat keskeisiksi tukijoiksi

- Kannustetaanko työnantajia tarjoamaan aikaa, rahoitusta tai tiloja oppimiseen?
- Räätelöidäänkö työpaikkaoppimisohjelmat ikääntyneiden työntekijöiden tarpeisiin?

“Ohjaajat ja fasilitaattorit mahdollistavat merkityksellisen oppimisen luomalla osallistavan ja kannustavan oppimisympäristön sekä tukemalla voimaantumista joustavilla ja yhteisöllisillä oppimismuodoilla.”

Elinikäinen oppiminen on onnistunutta silloin, kun ohjaajat luovat tiloja, joissa ikääntyvät kokevat tulewansa arvostetuiksi omina itsenään, osallisiksi ja tuetuiksi tarvittaessa. Huolellisen oppimisen suunnittelun, sensitiivisen ohjauksen sekä osallistumisen ja yhteiskehittämisen mahdollisuuksien kautta ohjaajat voivat tukea oppijoiden itseluottamuksen vahvistumisessa, omien kiinnostuksen kohteiden tutkimisessa ja toisiin ihmisiin yhteyksien pitämisessä. Merkityksellisiä oppimiskokemuksia rakentamalla voidaan auttaa ikääntyviä jatkamaan kasvuaan ja osallistumaan yhteiskuntaan heille merkityksellisillä tavoilla.

Suunnittele osallistavia opintoja erilaisilla koulutustaustoilla oleville oppijoille

“Kurssien tulisi huomioida erilaiset koulutustaustat.”

Ohjaajien tulisi kehittää räätälöityjä, oppimista tukevia toimenpiteitä sitouttaakseen opintoihin myös oppijat, joilla on vähemmän muodollista koulutusta. Esimerkiksi selkokieliisyys, käytännölliset esimerkit sekä kulttuurisesti sensitiiviset lähestymistavat voivat edistää opintoihin sitoutumista. Lisäksi vuorovaikutteinen sisältö, säännöllinen palaute ja yksilöllinen tuki auttavat vastaamaan osallistujien moninaisiin tarpeisiin.

Luo viihtyisiä ja saavutettavia oppimistiloja

“Fyysisellä, emotionaalisella, psykologisella ja sosiaalisella ympäristöllä on merkitystä.”

Joustavat, avoimet tilat tai luontoon sijoittuvat oppimisympäristöt, voivat lisätä mukavuutta ja osallistumista. Ohjaajien tulisi huomioida myös opintojen ajankohdat ja liikenneyhteydet logististen esteiden välttämiseksi. Kurssien ohjaaminen kohderyhmään kuuluvan henkilön (esim. sama ikäryhmä) toimesta voi tehdä sisällöistä helpommin lähestyttäviä ja ymmärrettäviä.

Huomioi ja tunnista mikro-opintojen tuottama osaaminen osana tutkinto-opiskelua

“Mikro-opintojen tulisi olla osa laajempia opetussuunnitelmarakenteita.”

Oppilaitosten tulisi kehittää valinnaisia opetussuunnitelmia, jotka mahdollistavat myös mikro-opintojen hyväksilukemisen. Tämä edellyttää yhdenmukaistamista ja joustavuutta korkeakoulujen välillä.

Luo koordinoitua rakenteita elinikäiselle oppimiselle

**“Elinikäinen oppiminen vaatii
jäseneltyä kehittämistä ja
paikallista koordinoitua.”**

Opintojen koordinaattorin tai vastuullisen tahon tulisi vastata ohjelmien ja kurssien kehittämisestä, sidosryhmäyhteistyöstä sekä paikallisesta toimeenpanosta. Tämä varmistaa toiminnan kestävyys ja reagoitavuuden yhteisön tarpeisiin.

Mahdollista voimaantuminen

“Tee voimaantumisen elinikäisen oppimisen ydinosa.”

Elinikäinen oppiminen ei ole pelkästään tiedon ja taitojen hankkimista, vaan myös itseluottamuksen, autonomian ja minäpystyvyyden vahvistamista. Voimaantuminen mahdollistaa oppijoille vastuun ottamisen omasta oppimispolustaan, tietoon perustuvien valintojen tekemisen sekä oman henkilökohtaisen ja ammatillisen kehittymisen aktiivisen muovaamisen. Sisällyttämällä voimaantumisen ulottuvuuden oppimisympäristöihin oppilaitokset voiva luoda osallistavia tiloja, joissa ikääntyvät kokevat itsensä arvostetuiksi, osaaviksi ja motivoituneiksi. Voimaantuminen edellyttää riittäviä rakenteita ja viitekehyksiä.

**Varmista, että ikääntyvät oppijat
ovat opintojen
yhteissuunnittelijoita**

**“Ikääntyvien oppijoiden tulisi olla
koulutusohjelmien
yhteissuunnittelijoita.”**

Keskeistä ikääntyville suunnattujen oppimiskokonaisuuksien yhteissuunnittelussa on varmistaa, että heidän äänensä, kokemuksensa ja tarpeensa ovat perusta opintojen suunnittelulle ja toteutukselle. Tämä tekee opinnoista merkityksellisempiä, saavutettavampia ja voimaannuttavampia sekä edistää oppijoiden osallisuutta ja arvokkuuden kokemusta.

Tarjota oppimismahdollisuuksia eri muodoissa

“Oppimismahdollisuuksia tulisi tarjota eri muodoissa.”

Jäykät muodot ja liian tiukasti rakennetut opintokokonaisuudet voivat muodostaa esteitä ikääntyville oppijoille. Joustavuus on keskeistä erilaisten tarpeiden, mieltymysten ja elämäntilanteiden huomioimisessa. Opintojen tulisi mahdollistaa mukautuva etenemistahti ja yksilölliset oppimispolut, jotta oppijat voivat osallistua ilman rajoittavaa painetta. Joustavuutta ja opintojen modulaarisuutta painottamalla oppilaitokset edistävät osallisuutta, vähentävät kuormitusta ja tukevat oppijoita yhdistämään oppimisen sujuvasti arkeensa.

Varmista oppimismahdollisuuksien merkityksellisyys

“Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien tulee olla merkityksellisiä ikääntyville oppijoille.”

Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien tulee vastata ikääntyvien oppijoiden henkilökohtaisia tavoitteita ja arjen todellisuutta. Ohjelmien tulisi tukea yksilöllisiä tarpeita tarjoamalla käytännöllistä, relevanttia ja välittömästi sovellettavaa sisältöä. Merkityksellinen oppiminen lisää sitoutumista, itseluottamusta ja tarkoituksellisuuden tunnetta sekä varmistaa, että osallistujat kokevat koulutuksen konkreettisenä välineenä arjen ja tulevaisuuden tavoitteiden tukemisessa.

Tarkistuslista

Huomioi oppijoiden erilaiset koulutustaustat

- Ovatko kurssit räätälöity vastaamaan erilaista aiempaa osaamista ja oppimiskokemuksia?
- Onko sisältö saavutettavaa ja mielekästä sekä aloittelijoille että edistyneemmille oppijoille?

Luo erilaisten oppijoiden oppimista mahdollistavia oppimisympäristöjä

- Tuntuuko fyysinen tila turvalliselta ja vastaanottavalta?
- Huomioidaanko emotionaaliset, psykologiset ja sosiaaliset näkökulmat?

Onko opintopisteytys mahdollista?

- Onko opintopisteet integroitu laajempiin oppimispolkuihin?
- Kytkeytyvätkö ne tunnustettuihin viitekehyksiin, jotka mahdollistavat etenemisen?

Varmista opintojen kehittäminen ja paikallinen koordinointi

- Onko opintojen kehittämiselle selkeä suunnitelma?
- Hyödynnetäänkö paikallisia verkostoja ja resursseja toteutuksessa?

Tarkistuslista

Sisällytä oppijoiden voimaantuminen keskeiseksi elementiksi

- Edistävätkö opinnot itseluottamusta ja toimijuutta?
- Kannustetaanko oppijoita ottamaan vastuuta omasta oppimispolustaan?

Osallista ikääntyvät oppijat yhteissuunnittelijoiksi

- Ovatko oppijat mukana opintojen muotoilussa?
- Hyödynnetäänkö heidän palautettaan aktiivisesti suunnittelussa?

Tarjota sekä formaaleja että non-formaaleja oppimismuotoja

- Onko tarjolla joustavia vaihtoehtoja perinteisten luokkahuonemuotojen lisäksi?
- Sisältyykö opintoihin epämuodollisia, yhteisölähtöisiä oppimismahdollisuuksia?

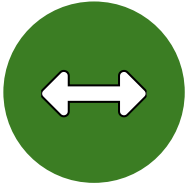
Varmista oppimismahdollisuuksien merkityksellisyys

- Vastaako sisältö oppijoiden arjen tarpeita ja tavoitteita?
- Onko sisältö käytännöllistä, relevanttia ja henkilökohtaisesti arvokasta?

“Elinikäinen oppiminen voi olla aidosti osallistavaa silloin, kun politiikat ja rakenteet varmistavat joustavat ohjelmat, paikallisen saavutettavuuden, taloudellisen oikeudenmukaisuuden, tukevat teknologiat sekä ikääntyvien moninaisten kokemusten tunnistamisen ja arvostamisen.”

Politiikoilla ja rakenteellisilla edellytyksillä on ratkaiseva rooli siinä, kuinka saavutettavaa, osallistavaa ja merkityksellistä elinikäinen oppiminen voi olla ikääntyville. Joustavat ohjelmat, paikallinen saavutettavuus, tukevat teknologiset ratkaisut ja oikeudenmukaiset rahoitusrakenteet mahdollistavat osallistumisen erilaisissa elämäntilanteissa. Ikäsidonnaisten stereotyyppien purkaminen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen varmistavat osaltaan, että oppimismahdollisuudet vastaavat yli 55-vuotiaiden tarpeita ja arjen todellisuutta.

Varmista opintojen joustavuus

“Elinikäisen oppimisen tulee olla joustavaa.”

Opintojen tulisi olla rakenteeltaan modulaarisia ja vaiheittain eteneviä, jotta oppijat voivat osallistua vähitellen ja omassa tahdissaan.

Varmista paikallinen saavutettavuus

“Elinikäisen oppimisen tulee olla paikallisesti saavutettavaa.”

Paikalliset, matalan kynnyksen opinnot ovat olennaisia moninaisten ikääntyvien ryhmien tavoittamisessa, erityisesti maaseutualueilla. Esimerkkejä ovat yhteisölliset tilaisuudet ja epämuodolliset oppimisympäristöt.

Tarjoa osaamisen tunnistamista muodollisella tai epämuodollisella tavalla

**“Muodollinen sertifiointi ei ole
aina tarpeen ikääntyville
oppijoille.”**

Ikääntyvät arvostavat usein henkilökohtaista kasvua ja yhteiskunnallista osallisuutta enemmän kuin muodollisia pätevyysksiä. Osallistumistodistukset tai muu epämuodollinen tunnustus voivat lisätä motivaatiota ilman byrokraattisia esteitä. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun oppijat ovat eläkkeellä eivätkä enää tarvitse koulutusta työllistymisen näkökulmasta.

Tunnista teknologiset haasteet mahdollisina esteinä elinikäiselle oppimiselle

**“Teknologiset tekijät voivat olla
este elinikäiselle oppimiselle.”**

Elinikäisen oppimisen esteitä voivat olla teknologian käyttöön liittyvät haasteet, esimerkiksi erilaisten sovellusten ja alustojen käytön omaksuminen, digiosaamisen puutteet ja järjestelmien yhteensopivuus. Tämä voi estää sujuvaa osallistumista ja heikentää toiminnan osallistavuutta.

Tunnista elinikäiseen oppimiseen ja ikään liittyvät kielteiset asenteet ja stereotypiat

“Poliittisen tason kielteisillä stereotypioilla voi olla merkittävä vaikutus elinikäiseen oppimiseen.”

Ikäystävällinen elinikäinen oppiminen on keskeistä tasa-arvon, innovatiivisuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä. Kielteiset asenteet ja stereotypiat voivat luoda esteitä, jotka vähentävät ikääntyvien halukkuutta osallistua opintoihin ja osaamisen kehittämiseen. Näiden ennakkoluulojen tunnistaminen ja haastaminen edistää kulttuuria, jossa oppimista arvostetaan kaikissa elämänvaiheissa.

Selkeyttä ohjeistuksia ja vahvista taloudellisia edellytyksiä

“Taloudelliset tekijät voivat muodostaa esteen elinikäiseen oppimiseen osallistumiselle.”

Kustannuksiin liittyvät huolenaiheet estävät usein elinikäiseen oppimiseen osallistumista. Lukukausimaksut, materiaalikustannukset ja taloudellisen tuen puute voivat muodostaa merkittäviä esteitä erityisesti ikääntyville tai pienituloisille. Näiden esteiden poistaminen avustusten, tukien ja joustavien maksukäytäntöjen avulla varmistaa, että oppiminen säilyy osallistavana ja yhdenvertaisena. Saavutettavaan elinikäiseen oppimiseen panostaminen hyödyttää koko yhteiskuntaa tukemalla ihmisten jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja merkityksellistä osallistumista elämän eri vaiheissa.

Tarkistuslista

Varmista joustavuus

- Ovatko oppimismahdollisuudet mukautettavissa aikataulujen ja toteutusmuotojen osalta?
- Onko tarjolla osa-aikaisia, verkko- tai hybridiratkaisuja?

Takaa paikallinen saavutettavuus

- Tarjotaanko opintoja lähellä osallistujien asuinpaikkaa?
- Onko yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa (esim. yhteisökeskukset, kirjastot)?

Arvioi todistuksen merkitystä uudelleen Certification

- Onko muodollinen todistus aina tarpeellista?
- Huomiodaanko myös epämuodolliset oppimismahdollisuudet?

Tarkistuslista

Pura teknologisia esteitä

- Tarjotaanko tukea digitaalisten välineiden käyttöön?
- Ovatko alustat selkeitä ja helppokäyttöisiä?

Vältä negatiivisia stereotypioita

- Puututaanko ikään ja oppimiseen liittyviin ennakkoluuloihin ja syrjintään aktiivisesti?
- Onko viestintä osallistavaa ja kunnioittavaa?

Vähennä taloudellisia esteitä

- Onko tarjolla edullisia tai maksuttomia vaihtoehtoja?
- Tarjotaanko apurahoja, tukia tai mahdollisuuksia maksaa opintoja osissa?

Project Management and Contact

FH-Prof.ⁱⁿ Dr.ⁱⁿ **Christine Dullnig-Pichler**, Bakk. MA

+43 5 90500 3326 / +43 676 3589778

C.Dullnig-Pichler@fh-kaernten.at

Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat ainoastaan tämän tekstin laatijoiden näkemyksiä eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai OeAD-GmbH:n kantaa. Euroopan unioni ja avustuksen myöntävä viranomainen eivät ole vastuussa niistä.